

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2025. № 7.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.7.1>

УДК 657:330

М. С. Пашкевич,

*д. е. н., професор, завідувач кафедри міжнародних відносин і аудиту,
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»*

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3012-1690>

ІННОВАЦІЇ В ОБЛІКУ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ НА ПРИКЛАДІ ОБЛІКОВИХ ПРАКТИК У ПРОЄКТАХ ДЕРЖАВНО- ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА

M. Pashkevych,

*Doctor of Economic Sciences, Professor, Head the Department of International
Relations and Audit, Dnipro University of Technology*

ACCOUNTING INNOVATIONS UNDER UNCERTAINTY: EVIDENCE FROM ACCOUNTING PRACTICES IN PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP PROJECTS

Стаття присвячена аналізу інноваційних практик бухгалтерського обліку у проєктах державно-приватного партнерства (ДПП) в умовах економічної, фінансової та регуляторної невизначеності. Дослідження спрямовано на виявлення взаємозв'язку між адаптивністю облікових підходів і здатністю партнерських структур ефективно функціонувати в

нестабільному середовищі. У роботі застосовано міждисциплінарний підхід, що поєднує теорії обліку, ризик-менеджменту та публічного управління.

Проаналізовано теоретичні основи інновацій в обліку в контексті проєктів ДПП. Сформульовано категорію «адаптивні облікові інновації», що поєднує елементи гнучкого обліку, ризик-орієнтованого бюджетування та прозорості. Запропоновано класифікацію інноваційних підходів залежно від фази реалізації партнерських проєктів.

Досліджено вплив невизначеності на функціонування облікових систем ДПП. На основі емпіричного аналізу проєктів ДПП доведено, що невизначеність попиту, зміни нормативної бази та фіскальні обмеження є ключовими чинниками трансформації облікових практик. Новизна полягає у визначенні критичних точок облікової адаптації, що дає змогу формувати стратегічні облікові рішення ще на етапі структурування ДПП.

Обґрунтовано специфіку обліку у форматі проєктів ДПП. Проаналізовано потенціал застосування мультифазних моделей обліку, які дозволяють відображати гібридні зобов'язання та поділ ризиків між державним і приватним партнерами. Запропоновано інноваційну методику обліку позабалансових зобов'язань із використанням прогнозного дисконтованого потоку, що враховує змінну тривалість контракту.

Представлено прикладну концепцію інтегрованої системи адаптивного обліку для ППП, яка поєднує принципи національного бухгалтерського обліку з інструментами фінансового контролю, ризик-менеджменту та цифрового аудиту. Виявлено, що використання такої системи забезпечує підвищену прозорість, прискорює процес прийняття рішень і знижує ризик фіскальних перекручень. Результати дослідження мають значну прикладну цінність для урядових структур, муніципалітетів та приватних інвесторів, які працюють з ДПП у нестабільному середовищі.

This article analyzes innovative accounting practices within public-private partnership (PPP) projects under conditions of economic, fiscal, and regulatory

uncertainty. The research aims to explore the relationship between the adaptability of accounting approaches and the ability of partnership structures to function effectively in volatile environments. A multidisciplinary approach is employed, integrating theories of accounting, risk management, and public governance.

The theoretical foundations of accounting innovations in the context of PPPs are examined. The concept of “adaptive accounting innovations” is introduced, incorporating elements of flexible accounting, risk-oriented budgeting, and financial transparency. A classification of innovative approaches is proposed based on the implementation phases of partnership projects.

The study investigates the impact of uncertainty on the operation of PPP accounting systems. Based on an empirical analysis of PPP projects, it demonstrates that demand volatility, regulatory changes, and fiscal constraints are key drivers of transformation in accounting practices. The novelty lies in identifying critical adaptation points that enable the development of strategic accounting solutions at the structuring stage of PPPs.

The specific accounting features of PPP projects are substantiated. The potential of multiphase accounting models is analyzed, which allow for the representation of hybrid obligations and the distribution of risks between public and private partners. An innovative method for off-balance sheet liability accounting is proposed, based on a projected discounted cash flow approach that accounts for the variable duration of contracts.

Finally, the article presents a practical framework for an integrated adaptive accounting system for PPPs, combining national accounting standards with tools for financial control, risk management, and digital audit. It is found that such a system enhances transparency, accelerates decision-making, and reduces the risk of fiscal misrepresentation. The research findings offer significant practical value for governmental bodies, municipalities, and private investors operating in uncertain environments through PPPs.

Ключові слова: облік, інновації, державно-приватне партнерство, ризик, ризик-орієнтоване управління, невизначеність, аудит, аналіз.

Keywords: accounting, innovations, public-private partnership, risk, risk-oriented management, uncertainty, audit, analysis.

Постановка проблеми. У сучасних умовах глобальної невизначеності, викликаній економічною нестабільністю, геополітичними ризиками та частими змінами регуляторного середовища, держави дедалі активніше вдаються до механізму державно-приватного партнерства (ДПП) як засобу мобілізації інвестицій у публічну інфраструктуру. Проте ефективне функціонування ДПП неможливе без адекватного облікового супроводу, здатного адаптуватися до нестабільних умов і забезпечити прозорість, підзвітність та баланс інтересів сторін. Особливої актуальності ця проблема набуває для України, де ДПП розглядається як інструмент залучення приватного капіталу в умовах обмежених бюджетних ресурсів та високих ризиків, пов'язаних з військовими діями та відновленням зруйнованої інфраструктури.

У більшості існуючих облікових моделей домінує статичний, нормативно обумовлений підхід, який не враховує фазовість реалізації ДПП, гібридність фінансування, а також складність розподілу ризиків і зобов'язань між сторонами. Це знижує ефективність управлінських рішень, збільшує ймовірність прихованих зобов'язань та фіскальних помилок, а також створює бар'єри для інституціоналізації ДПП як сталого механізму розвитку публічних інвестицій. У світовій практиці ці виклики стають дедалі більш відчутними, що зумовлює пошук нових, адаптивних облікових моделей, які поєднують гнучкість, точність і прозорість.

Проблематика статті також полягає у відсутності системного підходу до інновацій в обліку ДПП, які б враховували чинники невизначеності та забезпечували адаптацію фінансового супроводу до динаміки зовнішнього середовища. Це дослідження є частиною ширшої наукової дискусії щодо

трансформації публічного управління в умовах ризику та обмежених ресурсів, у межах якої питання адаптивного обліку в ДПП є ключовим компонентом фінансової стабільності та інституційної довіри.

Відсутність підходів до вирішення зазначених проблем може призвести до зниження ефективності проєктів ДПП, втрати інвестиційної привабливості, погіршення публічної звітності та зростання фінансових ризиків для держави. Відтак, розробка концептуальних і прикладних рішень у сфері адаптивного обліку ДПП має як наукову, так і практичну значущість на національному та глобальному рівнях.

Аналіз існуючих досліджень та публікацій. У сучасній науковій думці все більше уваги приділяється інноваціям в обліку, які трансформують як корпоративну, так і публічну звітність. Наприклад, дослідження авторів на чолі з Ebirim G. [1, С.965-974] здійснює комплексний аналіз тенденцій у бухгалтерському обліку та аудиті, підкреслюючи вплив цифрових технологій на практики американських підприємств. У цьому контексті Barth M. та Gee K. [2] визначають ключові напрями майбутніх досліджень, які базуються на взаємозв'язку між обліковими інноваціями та прийняттям рішень.

Дослідження Barth M., Li K., McClure C. [3, С. 1-28] зосереджується на зміні релевантності облікової інформації у цифрову епоху, тоді як Glaeser S., Lang M. [4] аналізують особливості вимірювання інновацій у бухгалтерському дискурсі. Українські дослідники на чолі з Hnatyshyn L. [5, С. 75-89] підкреслюють економічну важливість цифрових інновацій для зростання підприємств у національному контексті.

Проблематика інновацій в управлінні публічно-приватними проєктами представлена в роботі групи вчених на чолі з Sharafi, A. [6], де розглянуто застосування штучного інтелекту для оптимізації фінансування ДПП. У [7, С. 440-452] розкривають вплив цифрових інновацій на методологію обліку в умовах трансформаційної економіки. Водночас у [8, С. 1-52] демонструють, як фінансові регуляції можуть стимулювати або гальмувати інноваційну активність молодих компаній.

Важливий внесок у розуміння фінансових ризиків у ДПП вносять Akomea- Frimpong I., Jin X., Osei- Kyei R. [9, С. 2549–2569], які систематизують підходи до управління ризиками в таких проєктах. У свою чергу, Andon P. [10, С. 876–924] досліджує специфіку бухгалтерських досліджень у рамках ДПП та їх перспективи.

Вчені Dainienė R., Dagilienė L. [11, С. 589–593] акцентують на проблемах оцінювання інновацій як нематеріальних активів, а Abernethy M., Bouwens J. [12, С. 217-240] досліджують чинники впровадження інновацій у бухгалтерський облік. Busco C., Caglio A., Scapens R. [13, С. 495–524] розкривають мотивації працівників організацій до впровадження управлінських та облікових інновацій, підкреслюючи їхню залежність від інституційного контексту.

Тематика галузевої специфіки інновацій висвітлена у роботі Togomade A., Soyombo D., Kura E., Ijomah T. [14, С. 1248–1258], яка присвячена інноваційним підходам в обліку в ланцюгах постачання харчової промисловості. Вчені Christensen C., McDonald R., Altman E., Palmer J. [15, С. 1043-1078] пропонують історико-аналітичний огляд теорії підривних інновацій, яка є ключовою для розуміння радикальних змін у сфері обліку.

Незважаючи на зростаючу кількість досліджень, присвячених інноваціям у бухгалтерському обліку та їх впливу на управлінські й фінансові рішення, у науковій літературі залишаються низка прогалин:

Спостерігається недостатня інтеграція інноваційного обліку з фазовою структурою ДПП. Більшість існуючих моделей ігнорує потребу в динамічному обліковому супроводі, який адаптується до кожного етапу життєвого циклу проєкту. Обмежене емпіричне підтвердження зв'язку між цифровими інноваціями в обліку та ефективністю розподілу ризиків у ДПП. Питання, чи сприяє застосування цифрових технологій зниженню фіскальної непрозорості та прихованих зобов'язань, потребує подальших досліджень. Недостатня концептуалізація інновацій як облікової категорії. Відсутні узгоджені методологічні підходи до відображення інновацій у бухгалтерському балансі: чи розглядати їх як витрати, інвестиції, чи нематеріальні активи. Неузгодженість нормативно-правового поля з

інноваційними обліковими практиками. Особливо це стосується країн із трансформаційними економіками, де облік у ДПП регулюється жорсткими бюджетними рамками, що не підтримують адаптивні моделі. Відсутність міждисциплінарних підходів до моделювання обліку в умовах невизначеності. У більшості випадків дослідження ізольовано розглядають облік, фінанси, право або управління, не враховуючи їхньої взаємодії в реальному функціонуванні партнерств.

Цілі статті. Метою дослідження є розробка теоретико-прикладної моделі адаптивного обліку в умовах економічної, фінансової та регуляторної невизначеності на прикладі проєктів ДПП, з урахуванням сучасних інноваційних підходів та потреб підвищення прозорості і ефективності фінансового управління. Для досягнення цієї мети поставлено такі завдання дослідження: розкрити теоретичні засади інновацій в обліку, визначити категорію «адаптивні облікові інновації», систематизувати підходи до класифікації інновацій за критерієм функціональності та фази реалізації проєктів. Проаналізувати сучасні умови невизначеності (економічної, фінансової, регуляторної) та оцінити їхній вплив на трансформацію облікових моделей і методів у контексті ДПП. Охарактеризувати специфіку облікових процедур у проєктах ДПП, визначити потенціал мультифазного обліку, обґрунтувати методи відображення гібридних зобов'язань та розподілу ризиків між партнерами. Дослідити практичні приклади впровадження інновацій в облікову систему ДПП.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасному науковому дискурсі інновації в бухгалтерському обліку трактуються як системні зміни, що трансформують як методи збору, обробки та подання фінансової інформації, так і функції обліку у прийнятті управлінських рішень. Інновації в обліку охоплюють як технологічні новації (наприклад, автоматизація, аналітика великих даних), так і процедурні зрушення, включаючи адаптацію фінансових стандартів до умов невизначеності.

У відповідь на виклики економічної турбулентності, фінансових обмежень та нормативної мінливості, традиційні облікові моделі дедалі частіше виявляються неадекватними для ефективного управління

інформацією у складних організаційних структурах, зокрема в межах проєктів ДПП. Існуючі підходи до інновацій в обліку зазвичай зосереджені або на технічних аспектах автоматизації, або на адаптації стандартів, але не враховують потреби в інтегративній та гнучкій архітектурі обліку, здатній реагувати на зовнішні шоки в реальному часі. Враховуючи це, виникає необхідність у концептуальному переосмисленні природи інновацій в обліковій системі. Саме тому пропонується ввести нову категорію – адаптивні облікові інновації, яка відображає синтез гнучких процедур, ризик-орієнтованого підходу та прозорості у контексті невизначеності.

Адаптивні облікові інновації – це концепт, що відображає поєднання гнучкості облікових процедур, інтеграції ризик-орієнтованих механізмів бюджетування, а також підвищеної прозорості звітності в умовах постійно змінного середовища. Цей тип інновацій характеризується не лише використанням нових технологій, але й готовністю облікових систем до трансформацій у відповідь на зовнішні шоки, включаючи фіскальні, регуляторні та інституційні зміни.

Запропонована категорія адаптивних облікових інновацій передбачає потребу в систематизації їх проявів та застосувань з урахуванням контексту прийняття управлінських рішень у проєктах з підвищеним рівнем невизначеності. Зважаючи на міждисциплінарну природу інновацій у сфері обліку, важливим кроком є побудова класифікаційної моделі, яка дозволяє структурувати інновації за критеріями, що відображають як внутрішні функції облікової системи, так і зовнішні умови реалізації проєктів. Така класифікація має практичне значення для ідентифікації релевантних облікових рішень залежно від фази проєкту ДПП та функціональної ролі обліку в кожній з них.

У межах цієї концептуальної рамки автором статті запропоновано дворівневу класифікацію адаптивних облікових інновацій (рис. 1). Перший рівень базується на функціональному критерії, який дозволяє виділити технологічні, методологічні, організаційні, регуляторно-нормативні та комунікаційні типи інновацій. Такий підхід дає змогу розмежувати облікові

нововведення не лише за їхньою технологічною сутністю, а й за управлінською та інформаційною цінністю.

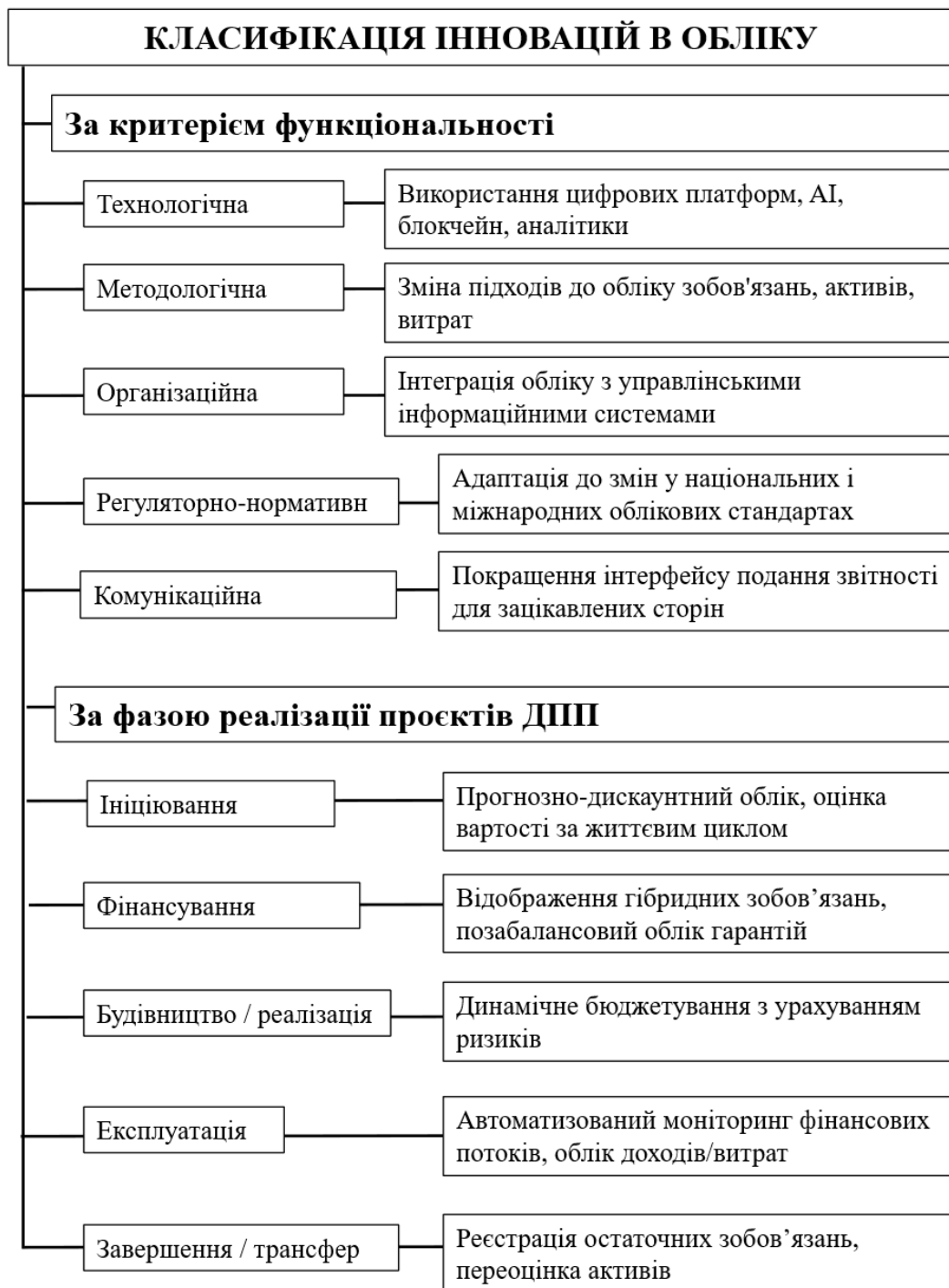

Рис. 1 Класифікація інновацій в обліку за критерієм функціональності та фазою реалізації проєктів ДПП

Другий рівень класифікації побудовано за критерієм фази реалізації проєкту ДПП. Цей критерій є особливо важливим у контексті адаптивного обліку, оскільки кожен етап життєвого циклу партнерства (ініціювання, фінансування, реалізація, експлуатація, завершення) характеризується різними типами ризиків, зобов'язань та інформаційних потреб. Відповідно, інновації облікового супроводу мають враховувати фазовість проєкту, забезпечуючи релевантність та гнучкість облікової інформації.

Таким чином, запропонована класифікація не лише відображає багатовимірність інновацій у бухгалтерському обліку, але й створює практичний інструментарій для формування адаптивної облікової стратегії у проєктах ДПП, особливо в умовах нестабільного середовища.

Узагальнення типів адаптивних облікових інновацій та їх фази впровадження дозволяє зрозуміти внутрішню логіку інституційної трансформації облікових систем у ДПП. Проте повноцінне функціонування цих інновацій неможливе без урахування зовнішнього середовища, в якому вони реалізуються. Зокрема, рівень ефективності та життєздатності облікових рішень визначається ступенем їхньої адаптації до змінних параметрів економічної динаміки, фіскальної політики та нормативного середовища. Тому наступним кроком дослідження є аналіз природи сучасної невизначеності як чинника, що зумовлює зміни в логіці побудови облікових моделей та впливає на облікові процедури (рис. 2).

1. Економічна невизначеність. У післяпандемічну добу світова економіка перебуває в стані структурної нестабільності, що виявляється у високій волатильності цін, логістичних зрушеннях і швидких змінах у попиті. Для проєктів ДПП це означає труднощі у прогнозуванні грошових потоків, формуванні кошторисів і визначенні термінів окупності. Відповідно, традиційні статичні методи обліку втрачають ефективність, натомість актуальності набувають динамічні моделі обліку з використанням сценарного аналізу та індикаторного моніторингу ризиків.

2. Фіскальна невизначеність. У багатьох країнах, зокрема з трансформаційною економікою, фіскальний тиск зростає через зменшення доходів бюджету та зростання боргових зобов'язань. Це обмежує можливості довгострокового бюджетного планування, що є критичним для ефективного фінансування ДПП. Облік у таких умовах має враховувати не лише поточні витрати, а й потенційні позабалансові зобов'язання, пов'язані з державними гарантіями, мінімальними доходами або умовною підтримкою проєкту в разі дефіциту фінансування.

3. Регуляторна невизначеність. Часті зміни у законодавстві, неузгодженість між секторальними та обліковими стандартами, повільна гармонізація національних норм із міжнародними – все це ускладнює стандартизацію облікових процедур у ДПП. Партнери змушені імпровізувати або створювати паралельні системи обліку для звітування перед різними інституціями. Така фрагментарність посилює ризик непрозорості, що особливо критично для великих проєктів з участю іноземного капіталу.

Рис. 2 Чинники невизначеності для облікових інновацій в проєктах державно-приватного партнерства

У сукупності ці фактори формують багатовекторний простір невизначеності, який вимагає переосмислення принципів обліку не як фіксації фактів, а як інструменту прогнозування, моделювання ризиків і забезпечення стратегічної підзвітності. Інноваційні підходи в цьому контексті мають не лише технологічний, а й управлінський характер, перетворюючи облік у динамічну функцію адаптації до постійних змін.

Оцінка впливу різних форм невизначеності на облікові системи вказує на потребу в переосмисленні ролі обліку, як інструменту не лише фіксації, а й передбачення, стратегічного реагування та побудови довіри між учасниками ДПП. Зокрема, найбільшою чутливістю до змін у зовнішньому середовищі вирізняються проекти ДПП, що характеризуються довготривалим горизонтом реалізації, багатофакторною структурою фінансування та необхідністю гнучкого розподілу зобов'язань. У такому контексті особливої уваги набуває необхідність характеристики облікової специфіки ДПП-проектів, що враховує фазовість їх реалізації, змішану природу активів і зобов'язань, а також потребу у прозорому розподілі ризиків між державним і приватним секторами. Це потребує теоретичного обґрунтування потенціалу мультифазного обліку та пошуку інноваційних методів для відображення гібридних фінансових зобов'язань.

Проекти ДПП мають складну фінансову архітектуру, що поєднує елементи інвестування, будівництва, експлуатації та фінансового моніторингу протягом тривалого періоду. Це створює унікальні вимоги до облікових процедур, які повинні бути здатні до відображення змішаних зобов'язань, прогнозування майбутніх потоків і гнучкого реагування на зміну параметрів договору. Стандартизовані бухгалтерські моделі зазвичай виявляються недостатніми для повного охоплення таких операцій, що посилює потребу в адаптивних, фазово-чутливих інструментах обліку.

Зазначені особливості проектів ДПП обумовлюють потребу в застосуванні таких облікових підходів, які дозволяють точно відображати змінну структуру зобов'язань і активів у часі. Одноразова фіксація операцій

не відображає динаміки партнерських відносин, тоді як облік, адаптований до фазовості реалізації проєкту, забезпечує більш релевантне управлінське й фінансове бачення. Саме тому доцільним є розгляд мультифазного обліку як інструменту, що здатен інтегрувати часовий вимір в архітектуру бухгалтерських рішень.

Мультифазний облік передбачає розподіл облікових процедур відповідно до етапів життєвого циклу проєкту: від структурування та підписання договору до завершення контракту або передачі активів державі. На кожній фазі формуються специфічні зобов'язання (умовні, гібридні, гарантовані), активи (будівельні, експлуатаційні, інтелектуальні) та джерела фінансування (приватні інвестиції, державні трансферти, кредитні кошти). Такий підхід дозволяє уникнути агрегації облікових даних, що часто приховує важливі аспекти ризику й відповідальності. Застосування мультифазного підходу забезпечує прозорість обліку, полегшує аудит і дозволяє здійснювати фазовий фінансовий моніторинг.

Упровадження мультифазного підходу дозволяє не лише деталізувати облікові операції відповідно до етапів реалізації проєкту ДПП, але й формує основу для більш глибокої ідентифікації та відображення складних фінансових інструментів, характерних для партнерських форматів. Зокрема, багатоаспектна природа зобов'язань у ДПП, яка поєднує умовні, забезпечені, гарантовані та потенційні фінансові навантаження, вимагає спеціальних методологій їхнього обліку. Саме в цьому контексті виникає потреба у розгляді методів, здатних відобразити гібридність зобов'язань та забезпечити прозорий і справедливий розподіл ризиків між партнерами. Гібридні зобов'язання, характерні для ДПП (наприклад, зобов'язання приватного партнера з гарантією мінімального доходу або державні гарантії повернення інвестицій), потребують окремих облікових рішень. Одним із найбільш перспективних методів є застосування прогностно-дисконтового підходу до визнання умовних зобов'язань: у цьому випадку облік базується не лише на події, а й на ймовірності її настання та очікуваному фінансовому впливі.

Для розподілу ризиків між партнерами облік має інтегрувати механізми, що дозволяють фіксувати зміни у співвідношенні обов'язків протягом реалізації проєкту. Це включає застосування контрактних шаблонів із гнучкими параметрами, ведення паралельного обліку за кількома сценаріями (наприклад, оптимістичний, базовий, песимістичний), а також моделювання ймовірності державного втручання у разі кризи.

Таким чином, облік у ДПП повинен еволюціонувати від фіксаційного інструменту до активного елементу управління, здатного підтримувати фіскальну відповідальність, прозорість і збалансованість інтересів у межах партнерських договорів.

Наприклад, у рамках будівництва нової транспортної розв'язки в Сінгапурі державно-приватний консорціум інтегрував у фінансову архітектуру проєкту систему прогностного обліку, засновану на алгоритмах машинного навчання. Система в реальному часі моделювала зміни витрат залежно від коливань цін на матеріали, погодних умов та змін графіка будівництва. Штучний інтелект аналізував історичні дані й коригував кошториси з урахуванням ризиків перевищення бюджету. Це дозволило завчасно виявляти потенційні фінансові відхилення й ухвалювати рішення про коригування проєктного фінансування. Крім того, система автоматично створювала облікові записи для умовних зобов'язань, пов'язаних із гарантіями держави щодо мінімального рівня прибутковості для інвестора. В цьому проєкті було застосовано інструмент AI-driven resource management, який використовує машинне навчання для прогнозування змін у вартості матеріалів і строках виконання робіт: ШІ аналізує логістичні, цінові та часові параметри для коригування кошторисів у реальному часі, мінімізуючи варіацію витрат і ризики перевищення бюджету. Це демонструє потенціал прогностного обліку як засобу зменшення невизначеності в ДПП.

Також ефективними стали автоматизовані системи контролю в ДПП для цифровізації медичних послуг в Естонії. У проєкті з модернізації державної медичної інфраструктури, реалізованому у форматі ДПП, було впроваджено автоматизовану обліково-контрольну платформу, яка об'єднала функції бухгалтерського обліку, управління ризиками та державного аудиту.

Завдяки використанню хмарних технологій та інтеграції з реєстрами національного бюджету, кожна транзакція автоматично фіксувалася у відповідній обліковій категорії та проходила алгоритмічну перевірку на відповідність умовам контракту. Система також дозволяла візуалізувати фінансові потоки по фазах реалізації проєкту, забезпечуючи прозорість для обох партнерів. Використання цифрових аудит-слідів суттєво знизило адміністративне навантаження та підвищило довіру до системи обліку з боку державного контролю. Таким чином, естонський досвід із платформою X-Road — інтегрованою системою цифрового обміну даними — доводить, що облік у публічних програмах, зокрема в охороні здоров'я, може бути автоматизованим і прозорим. Ця система забезпечує захищену передачу фінансової інформації між державними та приватними виконавцями медичних послуг, автоматично реєструючи транзакції всередині контрактів ДПП і створюючи цифровий аудит-слід. Таким чином, вона слугує прикладом ефективної інноваційної інфраструктури обліку.

Висновки. Дослідження засвідчило, що ефективне функціонування бухгалтерських систем у проєктах ДПП потребує суттєвої трансформації у відповідь на виклики економічної, фіскальної та регуляторної невизначеності. У таких умовах традиційні облікові підходи виявляються недостатніми для адекватного відображення складних фінансових зобов'язань, довгострокових контрактних відносин та гібридних механізмів розподілу ризиків.

Запропоноване поняття адаптивних облікових інновацій дозволяє систематизувати сучасні підходи до обліку в ДПП, які поєднують елементи гнучкості, прозорості та ризик-орієнтованості. Розроблена класифікація інновацій за функціональним і фазовим критеріями дозволяє краще структурувати бухгалтерські рішення в динамічному середовищі.

Окрему увагу у статті приділено мультифазному обліку як ефективному підходу до відображення фінансових процесів на різних етапах життєвого циклу проєктів. Застосування прогностичного обліку, автоматизованих систем фінансового моніторингу та інструментів штучного

інтелекту у проєктах ДПП демонструє високий потенціал щодо підвищення прозорості, підзвітності та адаптивності обліку.

Таким чином, інституціоналізація інноваційних облікових моделей у сфері ДПП є ключовою умовою формування ефективної фінансової архітектури в умовах сучасних викликів, зокрема в країнах, які прагнуть забезпечити стійкість публічних інвестицій та зміцнити фінансову відповідальність.

Література

1. Ebirim G., Unigwe I., Oshioste E., Ndubuisi N., Odonkor B., Asuzu O.F. Innovations in accounting and auditing: A comprehensive review of current trends and their impact on U.S. businesses. *International Journal of Science and Research Archive*. 2024. No. 11. P. 965–974. DOI: <https://doi.org/10.30574/ijsra.2024.11.1.0134>
2. Barth M., Gee K. Accounting and innovation: Paths forward for research. *Journal of Accounting and Economics*. 2024. No. 78(2–3):101733. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jacceco.2024.101733>
3. Barth M., Li K., McClure C. Evolution in value relevance of accounting information. *The Accounting Review*. 2023. No. 98(1). P. 1–28. DOI: <https://doi.org/10.2308/TAR-2019-0521>
4. Glaeser S., Lang M. Measuring innovation and navigating its unique information issues: A review of the accounting literature on innovation. *Journal of Accounting and Economics*. 2024. No. 78(2–3):101720. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jacceco.2024.101720>
5. Hnatyshyn L., Prokopyshyn O., Maletska O., Keleberda T., Pylypenko K. Digital innovations in accounting as economic growth factors of an enterprise. *Scientific Bulletin of Mukachevo State University. Series “Economics”*. 2025. No. 12(1). P. 75-89. DOI: <https://doi.org/10.52566/msu-econ1.2025.75>
6. Sharafi A., Iranmanesh H., Amalnick M.S., Abdollahzade M. Financial Management of Public–Private Partnership Projects Using Artificial Intelligence and Fuzzy Model. *International Journal of Energy and Statistics*. 2016. Vol. 4, No. 2. Art. no. 1650007. DOI: <https://doi.org/10.1142/S2335680416500071>

7. Fedun V., Lyuba A., Kovtoniuk I. Digital innovations and their impact on accounting. *Economic Analysis*. 2024. No. 34(2). P. 440–452. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2024.02.440>

8. Allen A., Lewis-Western M., Valentine K. The innovation and reporting consequences of financial regulation for young life-cycle firms. *Journal of Accounting Research*. 2021. No.00. P. 1–52. DOI: <https://doi.org/10.1111/1475-679X.12398>

9. Akomea- Frimpong I., Jin X., Osei- Kyei R. A holistic review of research studies on financial risk management in public–private partnership projects. *Engineering, Construction and Architectural Management*. 2021. No. 28(9). P. 2549–2569. DOI: <https://doi.org/10.1108/ECAM-02-2020-0103>

10. Andon P. Accounting- related research in PPPs/PFIs: present contributions and future opportunities. *Accounting, Auditing and Accountability Journal*. 2012. No. 25(5). P. 876–924. DOI: <https://doi.org/10.1108/09513571211234286>

11. Dainienė R., Dagilienė L. Accounting-based valuation of innovation: Challenges and perspectives. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*. 2014. Vol. 156. P. 589–593. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.11.246>

12. Abernethy M., Bouwens J. Determinants of accounting innovation implementation. *Abacus*. 2005. Vol. 41. P. 217–240. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1467-6281.2005.00180.x>

13. Busco C., Caglio A., Scapens R. Management and accounting innovations: reflecting on what they are and why they are adopted. *Journal of Management and Governance*. 2015. No. 19. P. 495–524. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10997-014-9288-7>

14. Toromade A., Soyombo D., Kupa E., Ijomah T. Technological innovations in accounting for food supply chain management. *Finance & Accounting Research Journal*. 2024. No. 6. P. 1248–1258. DOI: <https://doi.org/10.51594/farj.v6i7.1315>

15. Christensen C., McDonald R., Altman E., Palmer J. Disruptive innovation: An intellectual history and directions for future research. *Journal of*

Management Studies. 2018. No. 55. P. 1043–1078. DOI: <https://doi.org/10.1111/joms.12349>

References

1. Ebirim, G., Unigwe, I., Oshioste, E., Ndubuisi, N., Odonkor, B. and Asuzu, O.F. (2024), “Innovations in accounting and auditing: A comprehensive review of current trends and their impact on U.S. businesses”, *International Journal of Science and Research Archive*, vol. 11, pp. 965–974. DOI: <https://doi.org/10.30574/ijsra.2024.11.1.0134>.
2. Barth, M. and Gee, K. (2024), “Accounting and innovation: Paths forward for research”, *Journal of Accounting and Economics*, vol. 78, no. 2–3, art. no. 101733. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jacceco.2024.101733>.
3. Barth, M., Li, K. and McClure, C. (2023), “Evolution in value relevance of accounting information”, *The Accounting Review*, vol. 98, no. 1, pp. 1–28. DOI: <https://doi.org/10.2308/TAR-2019-0521>.
4. Glaeser, S. and Lang, M. (2024), “Measuring innovation and navigating its unique information issues: A review of the accounting literature on innovation”, *Journal of Accounting and Economics*, vol. 78, no. 2–3, art. no. 101720. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jacceco.2024.101720>.
5. Hnatyshyn, L., Prokopyshyn, O., Maletska, O., Keleberda, T. and Pylypenko, K. (2025), “Digital innovations in accounting as economic growth factors of an enterprise”, *Scientific Bulletin of Mukachevo State University. Series “Economics”*, vol. 12(1), pp. 75–89. DOI: <https://doi.org/10.52566/msu-econ1.2025.75>.
6. Sharafi, A., Iranmanesh, H., Amalnick, M.S. and Abdollahzade, M. (2016), “Financial management of public–private partnership projects using artificial intelligence and fuzzy model”, *International Journal of Energy and Statistics*, vol. 4, no. 2, art. no. 1650007. DOI: <https://doi.org/10.1142/S2335680416500071>.
7. Fedun, V., Lyuba, A. and Kovtoniuk, I. (2024), “Digital innovations and their impact on accounting”, *Economic Analysis*, no. 34(2), pp. 440–452. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2024.02.440>.

8. Allen, A., Lewis-Western, M. and Valentine, K. (2021), “The innovation and reporting consequences of financial regulation for young life-cycle firms”, *Journal of Accounting Research*, vol. 00, pp. 1–52. DOI: <https://doi.org/10.1111/1475-679X.12398>.

9. Akomea- Frimpong, I., Jin, X. and Osei- Kyei, R. (2021), “A holistic review of research studies on financial risk management in public–private partnership projects”, *Engineering, Construction and Architectural Management*, vol. 28(9), pp. 2549–2569. DOI: <https://doi.org/10.1108/ECAM-02-2020-0103>.

10. Andon, P. (2012), “Accounting- related research in PPPs/PFIs: present contributions and future opportunities”, *Accounting, Auditing and Accountability Journal*, vol. 25(5), pp. 876–924. DOI: <https://doi.org/10.1108/09513571211234286>.

11. Dainienė, R. and Dagilienė, L. (2014), “Accounting-based valuation of innovation: Challenges and perspectives”, *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, vol. 156, pp. 589–593. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.11.246>.

12. Abernethy, M. and Bouwens, J. (2005), “Determinants of accounting innovation implementation”, *Abacus*, vol. 41, pp. 217–240. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1467-6281.2005.00180.x>.

13. Busco, C., Caglio, A. and Scapens, R. (2015), “Management and accounting innovations: Reflecting on what they are and why they are adopted”, *Journal of Management and Governance*, vol. 19, pp. 495–524. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10997-014-9288-7>.

14. Toromade, A., Soyombo, D., Kupa, E. and Ijomah, T. (2024), “Technological innovations in accounting for food supply chain management”, *Finance & Accounting Research Journal*, vol. 6, pp. 1248–1258. DOI: <https://doi.org/10.51594/farj.v6i7.1315>.

15. Christensen, C., McDonald, R., Altman, E. and Palmer, J. (2018), “Disruptive innovation: An intellectual history and directions for future research”, *Journal of Management Studies*, vol. 55, pp. 1043–1078. DOI: <https://doi.org/10.1111/joms.12349>.

Стаття надійшла до редакції 15.06.2025 р.